

СЕКЦІЯ 7 БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, АНАЛІЗ ТА АУДИТ

УДК 657.2:330.322

DOI: <https://doi.org/10.32840/2522-4263/2022-2-21>**Васільєва Л.М.**

*доктор наук з державного управління, професор,
професор кафедри обліку, оподаткування
та управління фінансово-економічною безпекою
Дніпровського державного аграрно-економічного університету
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6728-8895>*

Олійник Д.В.

*студент
Дніпровського державного аграрно-економічного університету
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9632-9684>*

Lesia Vasilieva

*Doctor of Sciences in Public Administration, Professor,
Professor of the Department of Accounting,
Taxation and Management of Financial and Economic Security
Dnipro State Agrarian and Economic University*

Denys Oliinyk

*Student
Dnipro State Agrarian and Economic University*

ФІНАНСОВІ ІНВЕСТИЦІЇ ПІДПРИЄМСТВ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ

FINANCIAL INVESTMENTS OF ENTERPRISES: CURRENT STATE AND IMPROVEMENT OF ACCOUNTING

АНОТАЦІЯ

У статті визначається роль інвестиційної діяльності та особливості її здійснення на підприємстві, як другорядного виду діяльності, що впливає з господарської діяльності підприємства в цілому. Відбувається розгляд основних положень щодо фінансових інвестицій, які відображають неоднозначність в питанні трактування дефініції «фінансові інвестиції» між українським законодавством та міжнародними стандартами, в частині обліку фінансових інвестицій. Здійснено дослідження фондового ринку України, з метою встановлення його сучасного стану та визначення основних тенденцій, які сформувалися в процесі його функціонування. Висвітлено основні способи відображення інформації про фінансові інвестиції у фінансовій звітності українських підприємств та запропоновано вдосконалений спосіб відображення фінансових інвестицій на рахунках бухгалтерського обліку з відповідним баченням порядку віднесення інвестицій на відповідних субрахунки.

Ключові слова: інвестиційна діяльність, облік, фінансові інвестиції, фінансові інструменти, фондовий ринок.

ANNOTATION

The article deals with the problems of understanding the investment activity of the enterprise as an activity that requires a well-defined policy to direct the free capital of entities to improve their own financial situation both by investing in the main production and by conducting investment activities, through the implementation of financial investments aimed at improving the financial situation of the enterprise by investing in financial instruments of other business entities including the implementation of mergers

and acquisitions, that contribute to the faster development of the enterprise and strengthening its market position. The absence of unambiguousness of the concept of "financial investments" in Ukrainian legislation is established, which reflects the opposition of definitions from accounting standards and tax legislation; the absence of the concept of "financial investment" in international standards. The main questions about the current state of the stock market of Ukraine, which is determined by an insufficiently reliable and attractive place for investing capital, are outlined due to the actual lack of financial instruments in which financial resources or their loss-making can be invested. The problem of displaying current financial investments in accounting that do not have an unambiguous understanding in Ukrainian legislation and do not allow to fully transfer information about current financial investments from accounting to financial statements, which leads to a decrease in the reliability and transparency of information presented to users of the financial statements of the enterprise. The impact of the displayed information in the financial statements on its users in terms of decision-making is clarified. Improved subaccounts to the account plan in terms of current financial investments are proposed, which should increase the reliability of the displayed information through the details of investments by the entities and classes of financial instruments in which the investment is made. Recommendations on how to display financial investments on the relevant subaccounts are set out. The problems of using the method of assessing financial investments in relation to joint stock companies have been established and the main criteria for relatedness and control in the assignment of financial investments to the relevant subaccounts are proposed.

Key words: investment activity, accounting, financial investments, financial instruments, stock market.

Постановка проблеми. В ході ведення підприємницької діяльності управлінці стикаються з безліччю проблем, що потребують їх негайного вирішення, оскільки ігнорування цих проблем може поставити під загрозу подальше функціонування підприємства. Одними з найважливіших аспектів прийняття управлінських рішень щодо інвестиційної діяльності є облік, контроль та аналіз об'єктів та результатів інвестування. Одна з основних проблем, що постає перед інвестором – отримання повної та достовірної інформації про вже обраний та майбутній об'єкт інвестування.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дослідження основних проблем тлумачення, методології обліку, аналізу, оцінки та відображення в фінансовій звітності фінансових інвестицій, представляються в роботах таких вітчизняних вчених, як В. С. Здреник, В. Д. Зелікман, Р. Б. Сокольська, В. О. Огородник, Н. В. Дутова, О. П. Левченко, Я. Д. Крупка та інші. В сучасній літературі достатньо багато уваги приділяється основним аспектам процесу інвестування та обліку фінансових інвестицій, які дозволяють сформулювати загальне уявлення але не мають однозначності в баченні методики обліку та трактуванні.

Виділення раніше не вирішених частин загальної проблеми. У зв'язку з відсутністю однозначного трактування більшості визначень, порядку віднесення фінансових інструментів на рахунки бухгалтерського обліку або наявності їх більш змістовного трактування, залишається необхідність у перегляді наявних тверджень та методики обліку щодо фінансових інвестицій та виокремлення інвестиційної діяльності як окремого виду діяльності суб'єктів господарювання, за для встановлення єдиного бачення на законодавчому рівні.

Формулювання цілей статті. Метою цієї статті є узагальнення теоретичних основ про фінансові інвестиції, їх обліку та способу відображення у фінансовій звітності, розкриття основних проблем в трактуванні фінансових інвестицій та вдосконалення субрахунків, що використовуються для відображення інформації про фінансові інвестиції на рахунках бухгалтерського обліку.

Виклад основного матеріалу дослідження. Інвестиційна діяльність підприємств визначається специфічним видом господарської діяльності, оскільки, її першочерговим завданням є покращення стану підприємства шляхом вкладення вільних коштів (фінансових ресурсів) для реконструкції, оновлення, розширення, придбання нових необоротних засобів, підготовку та перепідготовку персоналу, та, має на меті отримання прибутку або інших вигід від провадження даної діяльності.

Інвестиційна діяльність включається до складу господарської діяльності, тобто не виступає окремим видом діяльності, що провадить підприємство, виключення не становлять

й підприємства, діяльність яких безпосередньо пов'язана з інвестиційною діяльністю (наприклад, в інститутах спільного інвестування, компаніях з управління активами, пенсійних фондах), оскільки в такому випадку основним видом діяльності виступає діяльність пов'язана з наданням послуг щодо управління залученими активами.

Окрім того, інвестиційну діяльність підприємства прийнято розподіляти на реальні (капітальні) та фінансові інвестиції, перші направленні на власну матеріально-технічну базу підприємства, а другі спрямовані на вкладення в інші суб'єкти господарської діяльності з метою отримання прибутку, зростання вартості капіталу або отримання інших вигід у майбутньому.

Визначення фінансових інвестицій можна зустріти в НП(С)БО 13 «Фінансові інструменти» де зазначається, що фінансовими інвестиціями «вважаються активи, які утримуються підприємством з метою збільшення прибутку (відсотків, дивідендів тощо), зростання вартості капіталу або інших вигід для інвестора» [3]. У співставленні з МСБО 32 «Фінансові інструменти: подання», можна виявити, що визначення фінансових інвестицій відсутнє, адже для їх опису використовується поняття «Фінансовий інструмент», що представляє собою будь-який «контракт, який приводить до виникнення фінансового активу у одного суб'єкта господарювання та фінансового зобов'язання або інструмента капіталу у іншого суб'єкта господарювання» [6]. Тобто питання визначення «фінансові інвестиції» все ще залишається неоднозначним.

З точки зору розуміння об'єктів інвестування, визначення фінансових інвестицій подано в Податковому кодексі, де під фінансовими інвестиціями розуміються «господарські операції, що передбачають придбання корпоративних прав, цінних паперів, деривативів та/або інших фінансових інструментів» [7].

Відповідно до останнього визначення можна виділити наступні цілі фінансових інвестицій: отримання прибутку, заволодіння контрольним пакетом акцій, що може бути виражено в посиленні та/або укріпленні своїх позицій на ринку (поглинанні конкурентів, розширенні інвестиційних зв'язків), зменшенні витрат, збільшенні ринкової вартості, хеджуванні ризиків та інше.

Саме тому, з метою встановлення доцільності вкладення, було проведено вивчення українського фондового ринку, на підставі якого автори дійшли висновку про те, що розповсюдженням є ситуація, коли в процесі функціонування змінюється кількість власників і власником стає одна особа або коли підприємство вже створюється одноосібно, такий розвиток подій є поширеним серед українських підприємств, оскільки відсутність інфраструктури фондового ринку унеможливорює можливість та необхідність публічної пропозиції акцій або випуску

облігацій та призводить до того, що великі підприємства з суттєвим впливом та капіталом або новостворені підприємства, що прагнуть розвитку та підтримки, в переважній більшості орієнтовані на ІТ-сферу, медичний та аграрний бізнес, виходять на іноземні біржі, серед яких найбільш розповсюдженими є Лондонська фондова біржа та Варшавська фондова біржа.

При цьому переважна більшість акціонерних товариств в Україні – це підприємства, які можна розподілити на ті, що функціонують вже досить тривалий час, й, відповідно, мають суттєвий вплив, значний капітал та мають одного власника, тобто власника, в розпорядженні якого знаходиться контрольний пакет або декількох співвласників (переважно до 5) й низький відсоток акцій у вільному обігу, або контрольний пакет акцій знаходиться в розпорядженні держави. В останньому випадку можливість купити цінні папери значно вища, але супроводжується високим ризиком втрати (знецінення) коштів, оскільки представлені підприємства в переважній більшості є збитковими.

У зв'язку з чим в кожного майбутнього інвестора, власника чи особи, яка вивчає інформацію про підприємства, виникає необхідність в дослідженні та аналізі інформації, що розкривається в звітності українських підприємств з метою визначення результату від вкладення коштів.

Одним з основних критеріїв розподілу будь-яких інвестицій є період їх утримання й, відповідно, відображення у бухгалтерський та фінансовій звітності. У відповідному документі – «Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності» можна зустріти умовне значення термінів довгострокові фінансові інвестиції та поточні фінансові інвестиції:

– «Довгострокові фінансові інвестиції» – фінансові інвестиції на період більше одного року, а також усі інвестиції, які не можуть бути вільно реалізовані в будь-який момент;

– «Поточні фінансові інвестиції» – фінансові інвестиції на строк, що не перевищує один рік, які можуть бути вільно реалізовані в будь-який момент (крім інвестицій, які є еквівалентами грошових коштів), а також сума довгострокових фінансових інвестицій, які підлягають погашенню протягом дванадцяти місяців з дати балансу [10].

Сираючись на НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» можна побачити, що в наведеному Додатку 1 «Форма № 1 Баланс (Звіт про фінансовий стан)» наведено статтю довгострокові фінансові інвестиції, зміни за якою відображаються за кодом рядка 1030 та статтю поточні фінансові інвестиції, зміни за якою відображаються за кодом рядка 1160 [1]. Окрім того, кожне підприємство може деталізувати і обґрунтувати статті фінансової звітності за допомогою приміток, у випадку фінансових інвестицій прикладом такої деталізації, є інформація про:

– фінансові інвестиції за методом участі в капіталі або рівнем впливу на підприємство (умовно позначена як «А», відображається за рядками 350, 360, 370);

– інші фінансові інвестиції, що розподіляються за типом фінансового інструменту (умовно позначено як «Б», та, відображається за рядками 380, 390, 400, 410);

– обсяг надходжень фінансових інвестицій за рік з розподілом за попередніми двома пунктами;

– обсяг фінансових інвестицій на кінець року з розподілом за періодом їх утримання, рівнем впливу та типом фінансового інструменту [5].

Також, можна привести уточнення за іншими довгостроковими фінансовими інвестиціями та поточними фінансовими інвестиціями.

Попередньо розглянувши інформацію щодо відображення фінансових інвестицій, яка може бути використана як внутрішніми користувачами так і зовнішніми, можемо розглянути пропозицію щодо вдосконалення способу відображення фінансових інвестицій на рахунках бухгалтерського обліку.

Вважаючи, що наявні рахунки бухгалтерського обліку є недостатньо інформативними, нами запропоновано наступне відображення фінансових інвестицій за періодом утримання на рахунках бухгалтерського обліку, що має на меті використання допрацьованих субрахунків, які представлені в табл. 1, та які мають зменшити складність віднесення фінансових інвестицій за об'єктом інвестування, порівняно з представленими зараз [9].

Для роз'яснення слід зазначити, що для використання субрахунку 141 «Інвестиції

Таблиця 1

Субрахунки для відображення фінансових інвестицій

Фінансові інвестиції за періодом утримання	Субрахунок	Найменування
Довгострокові	141	«Інвестиції пов'язаним сторонам за методом обліку участі в капіталі»;
	142	«Інші інвестиції пов'язаним сторонам»;
	143	«Інвестиції непов'язаним сторонам»
Поточні	351	«Інвестиції пов'язаним сторонам за методом обліку участі в капіталі»
	352	«Інші інвестиції пов'язаним сторонам»
	353	«Інвестиції непов'язаним сторонам»

пов'язаним сторонам за методом обліку участі в капіталі», в контексті фінансових інвестицій слід розуміти, що пов'язаною стороною вважається дочірнє, спільне та асоційоване підприємство, в якому інвестор має частку, – відсоткове вираження права власності учасника у статутному капіталі підприємства, розраховане як співвідношення номінальної вартості внесеного вкладу (у грошовій та/або негрошовій формі) та загального розміру статутного капіталу.

Облік інвестицій за участю в капіталі використовується інвестором по відношенню до підприємств, правовий статут яких визначається як товариство з обмеженою відповідальністю, товариство з додатковою відповідальністю та підприємством, участь у якому посвідчується пайовим внеском (окрім пайових інвестиційних фондів, для яких рекомендується застосовувати метод оцінки за справедливою вартістю, й вести облік на відповідних субрахунках).

Первісне визнання, подальший облік та відображення інвестицій за субрахунком 141 «Інвестиції пов'язаним сторонам за методом обліку участі в капіталі», здійснюється відповідно до НП(С)БО 12 «Фінансові інвестиції».

Використання субрахунку 142 «Інші інвестиції пов'язаним сторонам», має на меті облік операцій з пов'язаними сторонами за всіма іншими методами оцінки фінансових інвестицій, що відмінні від метод обліку участі в капіталі, та, представленими в НП(С)БО 12 «Фінансові інвестиції»:

- за справедливою вартістю;
- за собівартістю з урахуванням зменшення корисності;
- за амортизованою собівартістю [2].

Віднесення об'єкта інвестування за розглянутими субрахунками рівноправне для застосування як для субрахунків довгострокових фінансових інвестицій, так і для поточних фінансових інвестицій, але може бути застосовано й для обліку інших операцій, з урахуванням контексту, на власний розсуд підприємства. А саме, пов'язаною стороною, відповідно до НП(С)БО 23 «Розкриття інформації щодо пов'язаних сторін» рекомендується вважати підприємства, які перебувають під контролем або суттєвим впливом інших осіб [4]. В результаті чого нам необхідно розглянути поняття суттєвого впливу, що наведено в НП(С)БО 12 «Фінансові інвестиції» та поняття залежного господарського товариства, що наведено в статті 118 Цивільному кодексі України, тим самим можна дійти висновку про те, що основним критерієм, але не вичерпним, віднесення до пов'язаної сторони є володіння двадцятьма або більше відсотками акцій чи статутного капіталу (часткою) підприємства [2; 8].

Окрім того, важливе значення має й визначення контролю, яке пропонується розглядати з позиції розміру пакету акцій чи статутного капіталу (частки) підприємства: контроль-

ний – 50 і більше відсотків та значний контрольний – 75 і більше відсотків. Також, контроль може бути здійснений за рахунок впливу на діяльність, коли інвестор може виступати основним постачальником, підрядником, покупцем, замовником або кредитором, та, частка якого займає 50 і більше відсотків в структурі будь-якого з наведених типів відносин. Тобто, суб'єкт, від якого підприємство отримало (-е) 50 і більше відсотків коштів за виконані реалізовані товари, роботи, послуги може вважатися таким, від якого залежать основні грошові потоки підприємства або, у випадку постачання товарів, робіт, послуг, таким, від якого залежить подальше функціонування.

Саме тому, використання субрахунку 143 «Інвестиції непов'язаним сторонам» пропонується в усіх інших випадках, що не підпадають під критерії відображення за субрахунками 141 «Інвестиції пов'язаним сторонам за методом обліку участі в капіталі» та 142 «Інші інвестиції пов'язаним сторонам», тобто в таких, коли об'єкт інвестування не підпадає під визначення пов'язаної особи, приведеного вище.

Для поточних фінансових інвестицій пропонується використання субрахунків 351 «Інвестиції пов'язаним сторонам за методом обліку участі в капіталі», 352 «Інші інвестиції пов'язаним сторонам», 353 «Інвестиції непов'язаним сторонам», до яких, відносяться фінансові інвестиції на строк, що не перевищує один рік, які можуть бути вільно реалізовані в будь-який момент, а також сума довгострокових фінансових інвестицій, які підлягають погашенню протягом дванадцяти місяців з дати балансу. В залежності від специфіки обліку фінансових інвестицій за субрахунками 141 «Інвестиції пов'язаним сторонам за методом обліку участі в капіталі» та 351 «Інвестиції пов'язаним сторонам за методом обліку участі в капіталі», що прив'язуються до методу обліку участі в капіталі, в поточних фінансових інвестиціях субрахунок 351 «Інвестиції пов'язаним сторонам за методом обліку участі в капіталі» може бути застосований у тих випадках, коли планується вихід з об'єкта інвестування впродовж 12 місяців, незалежно від мети утримання, встановленої підприємством.

Для всіх інших поточних фінансових інвестицій пропонується застосовувати субрахунки 352 «Інші інвестиції пов'язаним сторонам» та 353 «Інвестиції непов'язаним сторонам», використання яких співпадає з умовами використання субрахунків 142 «Інші інвестиції пов'язаним сторонам» та 143 «Інвестиції непов'язаним сторонам».

Висновки. Здійснивши дослідження вдалося встановити основні проблеми, що пов'язуються з питанням інвестиційної діяльності підприємств, основні тенденції щодо дефініції «Фінансові інвестиції» на сучасному етапі розвитку, їх відмінності, класифікацію та спосіб відображення у фінансовій звітності. Окрім того, авторами,

з метою встановлення доцільності вкладення вільних коштів у фінансові інструменти, проведено дослідження фондового ринку України, за результатами якого було виявлено основні особливості його функціонування. З урахуванням сучасної методики відображення фінансових інвестицій в бухгалтерському обліку, було запропоновано власну систему субрахунків для відображення фінансових інвестицій; нова система направлена на внесення прозорості в частині обліку фінансових інвестицій за допомогою розподілу інвестицій за суб'єктами та внесенням роз'яснень щодо порядку віднесення та відображення інвестицій на відповідних субрахунках, що має знизити розбіжності в розумінні субрахунків та підвищити ефективність роботи персоналу.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» від 07.02.2013 № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#n17> (дата звернення: 17.05.2022).
2. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 12 «Фінансові інвестиції» від 26.04.2000 № 91. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0284-00#Text> (дата звернення: 22.05.2022).
3. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 13 «Фінансові інструменти» від 30.11.2001 № 559. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1050-01#Text> (дата звернення: 17.05.2022).
4. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 23 «Розкриття інформації щодо пов'язаних сторін» від 18.06.2001 № 303. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0539-01#Text> (дата звернення: 22.05.2022).
5. Форма № 5 «Примітки до річної фінансової звітності» від 29.11.2000 № 302. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0904-00#Text> (дата звернення: 19.05.2022).
6. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 32 «Фінансові інструменти: подання». *Міністерство фінансів України*. URL: https://mof.gov.ua/storage/files/IAS-32_ukr_2016.pdf (дата звернення: 17.05.2022).
7. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 17.05.2022).
8. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (дата звернення: 22.05.2022).
9. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій від 30.11.1999 № 291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text> (дата звернення: 22.05.2022).
10. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності від 11.04.2013 № 476. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0476201-13#Text> (дата звернення: 19.05.2022).

REFERENCES:

1. Nacionaljne polozhennja (standart) bukhghaltersjkoĝo obliku 1 «Zagaljni vymoghy do finansovoji zvitnosti» vid 07.02.2013 № 73 [National regulation (standard) of accounting 1 "General requirements for financial reporting" dated 07.02.2013 No. 73]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#n17> (accessed 17 May 2022).
2. Nacionaljne polozhennja (standart) bukhghaltersjkoĝo obliku 12 «Finansovi investyciji» vid 26.04.2000 № 91 [National regulation (standard) of accounting 12 "Financial investments" dated 04/26/2000 No. 91]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0284-00#Text> (accessed 22 May 2022).
3. Nacionaljne polozhennja (standart) bukhghaltersjkoĝo obliku 13 «Finansovi instrumenty» vid 30.11.2001 № 559 [National regulation (standard) of accounting 13 "Financial instruments" of 30.11.2001 No. 559]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1050-01#Text> (accessed 17 May 2022).
4. Nacionaljne polozhennja (standart) bukhghaltersjkoĝo obliku 23 «Rozkryttja informaciji shhodo pov'jazanykh storin» vid 18.06.2001 № 303 [National regulation (standard) of accounting 23 "Disclosure of information regarding related parties" dated 18.06.2001 No. 303]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0539-01#Text> (accessed 22 May 2022).
5. Forma № 5 «Prymitky do richnoji finansovoji zvitnosti» vid 29.11.2000 № 302 [Form No. 5 "Notes to Annual Financial Statements" dated November 29, 2000 No. 302]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0904-00#Text> (accessed 19 May 2022).
6. Mizhnarodnyj standart bukhghaltersjkoĝo obliku 32 «Finansovi instrumenty: podannja». Ministerstvo finansiv Ukrainy [International Accounting Standard 32 "Financial Instruments: Presentation." Ministry of Finance of Ukraine]. Available at: https://mof.gov.ua/storage/files/IAS-32_ukr_2016.pdf (accessed 17 May 2022).
7. Podatkovyj kodeks Ukrainy vid 02.12.2010 № 2755-VI [Tax Code of Ukraine dated 02.12.2010 No. 2755-VI]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (accessed: 17 May 2022).
8. Cyvilijnyj kodeks Ukrainy vid 16.01.2003 № 435-IV [Civil Code of Ukraine dated January 16, 2003 No. 435-IV]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (accessed 22 May 2022).
9. Instrukcija pro zastosuvannja Planu rakhunkiv bukhghaltersjkoĝo obliku aktyviv, kapitalu, zobov'jazanj i ghospodarsjkykh operacij pidpryjemstv i orghanizacij vid 30.11.1999 № 291 [Instructions on the application of the Plan of accounts for the accounting of assets, capital, liabilities and economic transactions of enterprises and organizations dated November 30, 1999 No. 291]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text> (accessed 22 May 2022).
10. Metodychni rekomendaciji shhodo zapovnennja form finansovoji zvitnosti vid 11.04.2013 № 476 [Methodological recommendations for filling out financial reporting forms dated 04/11/2013 No. 476]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0476201-13#Text> (accessed 19 May 2022).